

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра спортивного туризму

Кухтій А.О.

Лекція № 4

**Краєзнавчо-туристські ресурси.
Екологічність краєзнавчо-туристської діяльності**

з навчальної дисципліни

„Організація краєзнавчо-туристичної діяльності”

для студентів спеціальності 017 „Фізична культура і спорт”, 014 „Середня освіта (фізична культура)”

КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКІ РЕСУРСИ

ПЛАН

- 1.7 чудес світу.
2. Туристські мотиви.
3. Екологічність краєзнавчо-туристської (КТ) діяльності.

1. 7 чудес світу.

Скільки чудес на світі! Сім, знає кожен. Ці славнозвісні чудеса описав у своїй “Історії” грек Геродот, котрого вважають “батьком” історії. Проте, стародавні вчені не мали єдиної думки щодо подібного визначення й часто сперечалися про те, що вважати “чудом світу”, а що не вважати. А тим часом людство не стояло на місці, створювало нові унікальні пам’ятки своєму перебуванню на Землі, відкривало для себе нові дива природи. Їх ставало дедалі більше і число “7” не обмежувало всіх чудес. Але щоб не зазіхати на авторитет священного числа “7”, людство досить швидко знайшло вихід: усе, що викликало захоплення – почали називати “восьмим чудом світу” За час існування людської цивілізації таких “восьмих чудес світу” назбиралось тисячі!!!

Отже, розглянемо **визначні 7 чудес світу:**

1. Піраміда Хеопса (Єгипет, III тисячоліття до н.е.):

У давнину “чудом” вважалися усі єгипетські піраміди. Проте коли фараон Хеопс (2558-2551рр. до н.е.) спорудив свою гігантську усипальницю, вона затьмарила собою усі інші. Піраміда Хеопса – єдине чудо світу, яке збереглося до наших днів. Якщо не брати до уваги Велику Китайську стіну, то піраміда Хеопса є найбільшою спорудою, яка зведена людиною.

Хеопс був дуже юним, коли віддав наказ будувати свій загробний дім. Він хотів, щоб його усипальниця перевершила все і він добився успіху.

Висота піраміди – майже 150 м (146,6м).

Довжина її похилої площини – близько 235 м.

Площа фундаменту – 52 900 кв. м.

Ця велетенська споруда складена з блоків вапняку, кожен з яких важить 2,5т . Для споруди використано 2 300 000 штук. Вони дуже щільно підігнані, що між ними важко просунути лезо. По завершенні роботи грані піраміди були відполіровані до дзеркального блиску.

Вага – 6 500 000 т.

Основу для піраміди готували до основного будівництва 10 років. Саму піраміду споруджували 20 років. Для будівництва було задіяно близько 100 000 чоловік.

У середині піраміди була влаштована розгалужена мережа ходів: одні з них вели до поховальниці фараона, а інші – обманні. Тут знаходиться великий пустий саркофаг, який був внесений ще до будівництва так як він не проходить ні в один із ходів піраміди.

Понад 3,5 тисячоліття велична усипальниця залишалася незайманою. Вважається, що першими порушили спокій араби у IX ст.

Найбільших втрат пірамідам завдали не грабіжники, а самі єгиптяни. З XII ст населення Каїру почало використовувати білий камінь пірамід для будівництва власних осель. В результаті піраміда стала нижчою на 10 м. Але у такому вигляді піраміда Хеопса уже 5 тисячоліть вражає людську уяву.

В останній час вчені почали висловлювати сумнів про те, що піраміда дійсно була усипальницею фараона Хеопса, бо сама камера не має ніяких прикрас, саркофаг лише грубо стесаний тобто незакінчений і не має кришки. І було знайдено два вузькі ходи, по яким через невеликий отвір в піраміду поступало повітря. Передбачають, що піраміда тому й збереглася до наших днів, бо грабіжники не знайшли в ній нічого цінного.

2. Висячі сади Семіраміді

Із семи чудес світу, Висячі сади є найменш вивченими. Адже протягом тривалого часу вчені-археологи вважали їх поетичним вимислом прадавніх романтиків. Відомо, що вони знаходились у Вавілоні й були побудовані вавілонським царем Новуходносором II (605-562 рр. до н. е.), під час правління якого країна сягала найвищого розквіту.

Невідомо чому висячі сади пов'язують із іменем Семіраміді. Адже Семіраміда була легендарною вавілоно-асірійською принцесою, котра жила на багато століть раніше, ніж були побудовані ці сади. Не існує й доказів про те, що у цей час жила б у Вавілоні цариця з таким іменем.

Передбачають, що висячі сади були подарунком Новуходносора своїй дружині, персидській царівні, ім'я якої є невідомим. Згідно легенди Новуходносор наказав побудувати сади, щоб прикрасити самотність царівни під час його довгих військових походів.

Красота архітектурного ансамбля і різноманітність рослин не мали собі рівних у всьому світі. Тут були зібрані рослини з близьких і далеких країн. Ведучи завойовницькі війни, Новуходносор приводив не лише нагробовані скарби, але й паростки екзотичних рослин. Сім терас, котрі піднімалися сходинками одна над одною і кожна з яких була своєрідним садом, становили найбільший і найвидатніший дендрарій стародавнього світу. Сади нагадували велику зелену гору з густою масою дерев, кущів і квітів, які ніби висять у повітрі. Саме тому їх і назвали “висячі”.

У літню пору, коли температура повітря сягала 50⁰ по Цельсію, раби постійно качали воду з колодязів і подавали її в систему каналів, по яким стікала з верхньої тераси вниз. Там були мініатюрні річки й водоспади; в маленьких прудах

плавали качки, літали метелики та ін. В той час, коли Вавілон був під палаючим сонцем, сади Семіраміди пишно квітли і розростались, не потребуючи вологи.

Випадково розкопав те, що залишилося від висячих садів німецький археолог Роберт Кальдевей. Але довести, що саме це вони йому не вдалося. Єдиний аргумент – будівля з білого тесаного каменю.

3. Статуя Зевса в Олімпії

Зевс був головним і улюбленим богом стародавніх греків – царем богів. Як відомо з міфів, Зевс жив на горі Олімп, а тому місцевість довкола греки шанували як священну.

У середині V ст. до н.е. в Олімпії зусиллями усіх грецьких племен Зевсу був споруджений храм небачених розмірів і краси. Храм побудований на штучному холмі висотою 1 м. Площа фундаменту – 64x27м. На ньому зведені 34 колони висотою в 11м, які підтримували масивну кришу із мармурних плит. Головним елементом храму була целла (священне приміщення), в якому була встановлена статуя Зевса. Це вважалося 3 чудом світу, яке було не під відкритим небом, а в приміщенні. Цю статую створив знаменитий грецький скульптор Фідій. Він зобразив Зевса на троні. У лівій руці він тримає символ влади – скіпетр, увінчаний орлом – священним посланцем бога. На долоні правої руки стояла крилата богиня перемоги Ніка. Голову царя увінчував оливковий вінок, такий самий яким нагороджували переможців Олімпійських ігор. Ноги Зевса стояли на спеціальній лаві, які підтримували два леви. Обличчя, руки і ноги Фідій покрив відполірованою слоною кісткою, а туніку – виготовив із золота.

Сучасники були вражені величчю цієї скульптури, і не лише її красою та багатством оздоблення, але й тому, що Зевс постав перед ними у новій, незвичній подобі. Адже, згідно міфів, Зевс був богом грізним і доволі мстивим. А статуя вперше явила грекам Зевса-мудреця, доброго батька усіх людей. Цей Зевс викликав не страх, а бажання довіритись.

Понад 5 століть добрий Зевс сидів у своєму троні, освячуючи Олімпійські ігри. Лише у II ст. великий землетрус пошкодив статую.

4. Храм Артеміді

У 569 році до н.е. Ефес завоював лідійський цар Крез, який був казково багатий і славився своєю щедрістю. Крез дав щедрі пожертви на будівництво храму. Оскільки в Малій Азії часто бували землетруси, було вирішено побудувати храм на болотяній місцевості. На могутньому фундаменті був побудований храм., ширина якого 51м, а довжина – 105 м. Його 127 колон сягали 18 метрів. Збудований із чудового білого мармуру.

Для перекриття і балок використовувався кедр, а високі двохстворчаті двері, які вели до целлі були виконані з полірованого кіпаріса і оздоблені золотом. В целлі знаходилась двохметрова статуя Артеміді, зроблена із деревини виноградного куща і оздоблена сріблом і золотом.

Незважаючи на природні та інші катаклізми, храм Артеміди простояв понад тисячу років і загинув не від землетрусу чи ворожого нападу, а від людської погорди й марнославства: літньої ночі 356 р. до н. е. Його спалив Герострат – житель Ефесу, котрий у такий спосіб вирішив обезсмертити своє ім'я у віках. Після пожежу храм був реставрований архітектором Хейрократом.

У 133 р. до н.е., після війни з Римом, Ефес перейшов у владу Рима і став столицею нової римської провінції. Місто і храм не втратили свого значення і привабливості. Але грецька Артеміда перетворилась у римську богиню полювання – Діану.

Храм остаточно занепав після запровадження християнства.

5. Галікарнаський мавзолей

Близько 110 км від Ефеса, у південно-західній частині Малої Азії, знаходилось місто Бодрум. Дві тисячі років назад він називався Галікарнас. Тут знаходилось 5 чудо світу – мавзолей карійського царя Мавсола. Як і більшість персидських царів, Мавсол був поклонником грецького мистецтва і культури. Він вирішив побудувати для себе монументальну гробницю. Будівництво доручили грецьким архітекторам, серед яких був конкурс. Переможцями стали знамениті Піфей і Сатир. Їх проект виглядав так: на п'ятиросному фундаменті площею 33х39 м стояв великий куб довжиною 27 м і шириною 33м. Загальна висота фундаменту і куба складала 22м. Над ними розмістилась усипальниця, оточена 39 одинадцятиметровими колонами. Над колонадою у вигляді криші піднімалась 24 ступінчата піраміда, увінчана мармурною четвіркою запряжених у колісницю коней. Загальна висота мавзолею складала 49м.

Гробниця була дуже незвичною для того часу і несхожою на всі попередні усипальниці. Вона ламала традицію, яка вже століттями формувалась у Греції. До цього часу в архітектурі переважали горизонтальні лінії, тобто будови були витягнуті в ширину, а мавзолей був побудований вгору.

Мавзолей дивував своєю конструкцією. На його барельєфах та фрезах були відображені змагання на колісницях, битва амазонок, боги та ін. міфологічні персонажі.

Мавзолей будувався на століття. Гробниця не постраждала, коли в 334 році до н.е. Олександр Македонський його зруйнував. Однак, у XII ст. н.е. більша частина будівлі зруйнувалась в результаті землетрусу. Лише рідкі знахідки дають можливість говорити про красу і велич споруди.

6. Колос Родоський

У 305 році до Різдва христового малоазійський цар Демитрій взяв у облогу острівне місто Родос і мало не пробився крізь його фортечні стіни. Проте жителі Родоса із благанням звернулися до бога Сонця Геліоса, якого вважали своїм заступником і заприсяглися: якщо він порятує місто від поразки, вони зведуть йому статую, вищу від гігантської облогової вежі. Стародавня легенда стверджує, що бог почув молитву жителів міста і відвернув біду. Родосці не порушили своєї

клятви. Робота була розпочата в 302 році до н.е. Спочатку архітектор Харет збудував каркас і покрити його глиною. Отримана форма приблизно відповідала розмірам майбутньої статуї. Кругом каркасу побудували винтові сходи. Стоячи на них майстри покривали фігуру великими бронзовими листами. Для того, щоб надати статуї стійкості, її доверху заповнили великими і дрібними каменями. На 36 метрів скульптуру пішло 12 тонн бронзи. Довжина кожного пальця Геліоса дорівнювала за розмірами дорослої людини, а товщина така, що двома дорослими людям не вдалось обхватити руками. Зображення статуї не збереглося навіть на монетах. Одні стверджували, що він стояв на п'єдесталі у центрі міста, інші наполягали на тому, що Колос був поставлений в гавані, тримав у руці факел і між його широко розставленими ногами пропливали кораблі...

Знаменитий Колос Родоський простояв усього 66 років і упав під час землетрусу.

7. Олександрійський маяк

16 квітня 331 року до н.е. 25-літній Олександр Македонський святкував першу річницю свого завоювання Єгипту. В цей день Олександр виміряв кроками прямокутну ділянку розміром 5370x1243 м. Тут в дельті Нілу повинно було вирости місто Олександрія, перше місто Олександра Великого. Це місто мало стати важливим центром морської торгівлі. Олександр наказав побудувати на одному із рифів острова Фарос гігантський маяк, який згідно задуму став би самим грандіозним в історії.

За достатньо короткий час в дельті Нілу виникло квітуче місто з населенням 600 000 людей. Через 23 роки почали будівництво маяка. На квадратному фундаменті площею 30x30 м був поставлений прямокутник висотою 71м, який дещо звужувався до верху. На ньому – 35 метровий восьмикутник з круглою вежею, в якій і знаходилась освітлювальна система. На вежі стояли колони, що підтримували конусоподібну кришу. Завершувала конструкцію статуя Зевса., який дивився на море з висоти 130м. Маяк був оздоблений білим мармуром. В середині споруда була порожнистою. По шахті вився спіральний підйом, який доставляв на гору паливо для маяка: смолу та олію. Світло фокусувалося і відбивалося за допомогою увігнутого дзеркала. Це була перша у світі вежа із сигнальним вогнем.

Побачити цю величну споруду О.Македонському не довелося, помер за 23 роки до початку її будівництва.

Маяк простояв майже тисячу років, але у 796 році його зруйнував землетрус.

2. Туристські мотиви

Краєзнавство і туризм давно стали насущною необхідністю і нероздільною частиною життя людини. Рано чи пізно вона відчуває потребу відправитись у подорож. Куди саме? Одним із ключових моментів, що дозволяють відповісти на це питання є мотивація подорожі і її вибір.

Взагалі **мотивація** – це спонукання себе та інших до тої чи ін. діяльності. **Туристська мотивація** – це спонукання людини до задоволення рекреаційних потреб в залежності від її індивідуальних, фізіологічних і психологічних особливостей, системи поглядів, цінностей, схильностей та ін.

Будь-яка подорож має в своїй основі мотивацію, яка є одним із важливих факторів прийняття рішення про подорож і його вибір. Мотивів, якими керується рекреант – багато. Причому у рекреанта завжди присутня ціла гама спонукаючих мотивів, з яких лише деякі є вагомими і можуть впливати на механізм та результат прийняття рішення. Не всі рекреаційні мотиви можуть бути чітко сформульовані, але їх можна систематизувати.

Вибір тої чи іншої краєзнавчо-туристської діяльності залежить від багатьох факторів. До кожного із них є певні чинники, які й розглянемо:

Об'єктивні	Соціально-економічні	Демографічні	Соціально-психологічні	Природно-географічні
Місце знаходження туристських ресурсів чи об'єктів туризму;	Рівень урбанізації	Вік	Спосіб життя	Стан навколишнього середовища
Туристська реклама й Інформація	Транспортні можливості	Стать	Стереотип проведення вільного часу	Місце проживання (місто чи село)
Мода	Рівень культури (професія)	Сімейний стан	Традиції населення	
Склад групи	Освіта	Склад сім'ї		
Сезонність	Соціальне положення	Стан здоров'я		
	Рівень доходу	Вид відпочинку: активний чи пасивний (турбота про здоров'я; освіта; тренування, розвага і спілкування		
	Менталітет			

Оцінюючи вище наведені чинники, рекреант приймає рішення, яке складається з кількох етапів:

1. усвідомлення потреби або проблеми (покращення здоров'я чи ін.)
2. пошук інформації (пошук через друзів, родичів, організаторів туризму);
3. оцінка варіантів;
4. вибір варіанту.

3. Екологічність КТ діяльності.

Під час відвідування краєзнавчо-туристських ресурсів слід брати до уваги і враховувати екологічність нашої діяльності. Екологічність КТД характеризується ступенем і характером дії індустрії краєзнавства і туризму на навколишнє середовище, тобто на атмосферу, водні ресурси, надра, флору і фауну. Ця дія може бути різноманітною: шумова, електромагнітна і радіоактивні, інше. Поняття екологічності включає конкретні заходи по захисту і відновленню навколишнього середовища. Для більш ефективної екологічної діяльності всі краєзнавчо-туристські ресурси мають свій індивідуальний пропускний потенціал.

Пропускний потенціал – це максимальне навантаження, яке може витримати той чи інший туристський об'єкт без негативного впливу на місцеві ресурси.

Так, наприклад, на сьогоднішній день наші Українські Карпати не можуть похвалитися своїм пропускним потенціалом так як Канарські острови. Вони приймають у 10 разів більше туристів, ніж чисельність тих, котрі там проживають.

Пропускний потенціал поділяється на 3 види:

- **екологічний пропускний потенціал** – це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до непередбачених екологічних наслідків. Це може бути в результаті природних процесів життєдіяльності самих туристів або в результаті функціонування туристської інфраструктури.
- **Туристський соціальний пропускний потенціал** - це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до погіршення вражень від мандрівки. Буває при великій кількості групи.
- **Місцевий соціальний пропускний потенціал** - це рівень відвідування об'єкту або місцевості, перевищення якого призводить до негативних наслідків для місцевої культури, погіршення взаємовідносин місцевого населення з туристами.

Таким чином, пропускний потенціал обмежує розумний і допустимий рівень використання ресурсного потенціалу території з точки зору збереження, підтримки і відновлення природних властивостей туристського об'єкту або місцевості.

Саме тому, на державному рівні визначено і охороняються території, які мають культурно-історичне значення і цінність для культури. Це можуть бути території суші й води, де господарська діяльність людини суворо регламентована або заборонена.

Значення, призначення тобто статус земель України визначено у Земельному кодексі :

Землі природно-заповідного фонду – це ділянки суші й водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну,

екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та ін. цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Це природні заповідники, національні природні парки, заказники, пам'ятки природи та ін., а також штучно створені людиною території: ботанічні сади, дендрологічні парки зоологічні парки та ін.

Землі оздоровчого призначення – це землі, які мають природні лікувальні властивості, які використовуються для профілактики захворювань і лікування людей. Забороняється діяльність, яка може негативно вплинути на природні лікувальні властивості цих земель.

Землі рекреаційного призначення – це землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів. Це ділянки зелених зон і зелених насаджень міст, навчально-туристські та екологічні стежки, марковані траси території об'єктів ФК і С, туристських баз, дитячих і спортивних таборів.

Землі історико-культурного призначення – це землі, на яких розташовані історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, меморіальні парки, кургани пам'ятні скульптури та наскальні зображення, архітектурні комплекси, історичні центри, садово-паркові комплекси.

Використання цих земель визначається земельним кодексом України.

В законі “Про природно-заповідний фонд України” визначено різні категорії та типи територій, які охороняються. До них належать: природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, національні пам'ятки природи, зоологічні та ботанічні сади, дендрологічні парки. Отже,

Природні заповідники – це унікальні території, які знаходяться під особливою охороною і використовуються лише з науковою та освітньою метою. На цій території заборонена рекреаційна діяльність. Виконують функції збереження, відновлення і відтворення загального екологічного балансу. Серед них “Сіневірський” та “Свідовецький” (гірський масив. На схилах гір Близнят – 1883м росте едельвейс). Також добре відомий усім заповідник “Асканія - Нова”, який розміщений у Херсонській області (11тис. га). На території росте близько 400 видів рослин. У дендропарку заповідника більш як 150 видів чагарників і дерев. Існує на території заповідника і заказник, в якому зібрано тварини з різних куточків земної кулі.

Заказники – територія для збереження популяцій окремих видів тварин. Можливе лише планове цілеспрямоване втручання людини.

Пам'ятки природи – це невеликі території з унікальними об'єктами: деревами, скелями, печерами, водоспадами чи ріками. Дозволяється рекреаційно-туристська діяльність.

Національні парки – це території, на яких зберігаються природні, історичні й культурні пам'ятки національного або міжнародного значення, де з метою науки і просвіти. дозволяється рекреаційно-туристська діяльність.

Взагалі першим у світі вважають Йеллоустонський національний парк, що був створений у 1872 році за рішенням американського конгресу. У перекладі означає “жовтий камінь”. Різноманітна флора і фауна притаманна парку.

Так, наприклад, на території Ів.-Франківської обл. створений Карпатський національний природний парк, загальною площею 47,3 тис. га (тепер більше 50,3 га). Адміністративний центр знаходиться у м. Яремче. Створений для збереження типових для Чорногори і Горгани природних комплексів, які мають особливу економічну, історичну і естетичну цінність в силу сприятливого поєднання природних і культурних ландшафтів і використання їх в рекреаційних, освітніх, наукових і культурних цілях. Основними завданнями Парку є збереження всіх об'єктів живої та неживої природи, вивчення порушених господарською діяльністю людини територій з метою відновлення на них корінних природних екосистем.

Важливе значення має зонування території Парку із встановлення спеціального правового режиму кожної зони у відповідності з її цільовим призначенням. *Існують зони: заповідна* (забороняється виробничо-господарська діяльність); *захисно-рекреаційна* (незначне господарське використання лісів); *рекреаційна* (обслуговування відвідувачів, організація відпочинку та туризму); зона населених пунктів (рекреаційні заклади, торгівлі, харчування та ін.).

Ще одним є Шацький національний природний парк загальною площею 75,9 кв. км, які підпорядковуються безпосередньо Мінлісогоспу України.

Залежно від місця розташування, характеру рослинності та функцій розглядають такі типи парків:

- **Парк культури і відпочинку.** Це великий масив природних або штучних насаджень на території населеного пункту з метою культурно-масового відпочинку. Кращими в Україні вважаються Харківський ПКіВ ім. Горького, Центральний ВКіВ (м.Київ) та Львівський ПКіВ ім. Б. Хмельницького. При будівництві слід дотримуватись зонування території, тобто має бути виставочно-освітня зона, масово-видовищна, спортивно-оздоровча тихого відпочинку, відпочинку і розваг дітей, адміністративно-господарська зони.

- **Дитячі парки** – це позашкільні виховні заклади, які існують самостійно або при ПКіВ. (н-д, парк культури і відпочинку у Львові).

- **Дендропарки** – це велика територія, на якій вирощуються багато видів деревних і кущових рослин як місцевої флори так і з інших областей.

На території України найбільшим дендропарком вважають **парк “Софіївка”**. Він вважається шедевром світового садово-паркового мистецтва кінця 18-поч.19ст. Парк розкинувся на площі понад 170 га на околиці старовинного міста Умані Черкаської обл. Заснований парк у 1796 р. багатим польським магнатом Станіславом Щенським Потоцьким на честь дружини красуні-грекині Софії. Ідея спорудження парку в романтичному стилі з використанням римської та грецької міфології. Автором проекту був військовий польський інженер Людвиг Митцель, який зумів на полотні природи покласти образи безсмертних героїв Гомерових “Одісеї” та “Іліади”. Щодня на будівництві працювало близько 800 чоловік. Дивні пейзажі, екзотичні рослини, античні скульптури, водойми, каскади, фонтани, кам'яні гроти – все це можна побачити відвідавши парк. Після смерті Потоцького парк з 1836-1859роки перебував у віданні Управління військових поселень і мав назву “Царицин сад”. У

1859 році Парк перейшов у відання Головного училища садівництва, стає його навчальною базою. У північній частині “Софіївки” добудовується Англійський сад (2га), де росте близько 100 видів і форм дерев і чагарників віком від 15 до 100 і більше років. У 1929 році “Софіївка” оголошена Державним заповідником.

- **Лісопарки** – це територія лісу в міській або приміській зоні, пристосована для відпочинку населення. Наприклад, Шевченківський гай (1960-1970рр.) і на його території регіональний ландшафтний парк “Знесення” (1991-1993рр.), який названий на честь християнського свята Вознесіння (312га).

- **Гідропарк** – це парк, до складу якого входить ділянка із зеленими насадженнями, алеями, парковими спорудами та штучні або природні водоймища. Водоймища є важливим компонентом всього парку. Кращим гідропарком вважається “Дніпровський” у м. Києві.

- **Тематичний парк** – це спеціально орієнтовані парки –атракціони. Наприклад, Пушкінський парк у Московській області чи Діснейленд, Євродісней та ін. Сюди відносять дельфінарії, океанаріуми та ін.

Рекомендована література

Основна:

1. Організація та методика оздоровчої фізичної культури і рекреаційного туризму: Навчальний посібник / Жданова О.М., Тучак А.М., Поляковський В.І., Котова І.В. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Державного університету імені Лесі Українки, 2000. – С. 189-206.
2. Биржаков М.Б. Введение в туризм. – Санкт Петербург: Издательский торговый дом «Герда», 1999. – С. 152-176.
3. Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н. Кухій А. О. [та ін.] ; за наук. ред. Є. Приступи. – Львів : ЛДУФК, 2010. – 447 с.

Допоміжна:

1. Грибовська І. Б. Особливості підготовки фахівців для сфери туризму (на прикладі Львівського державного інституту фізичної культури) / І.Б. Грибовська, А. О. Кухтій // Розвиток туристичної індустрії в Україні : реалії та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Тернопіль, 2004. – С. 38–41.
2. Данилевич М. В. Использование современных информационных технологий при разработке туристических маршрутов / М. В. Данилевич, А. О. Кухтій, А. П. Голод // Профессиональное педагогическое образование студентов вуза: проблемы и перспективы (научно-педагогическая школа М. Е. Кобринского) : материалы междунар. науч.-практ. конф. Ч. 2 : Инновационные технологии в сфере туризма, гостеприимства, рекреации и экскурсоведения. – Минск, 2008. – С. 153–156.
3. Данилевич М. В. Виникнення і розвиток рекреації в країнах світу / Данилевич М. В., Лазурко В. М. // Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи : зб. наук. ст. міжнар. наук. конф. – Дрогобич, 2001. – С. 184 – 188.
4. Данилевич М. Готовність випускників спеціалізацій „Рекреаційно-оздоровча

- діяльність” та „Спортивно-оздоровчий туризм” до проведення туристської роботи / Мирослава Данилевич, Ірина Грибовська // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2006. – Вип. 10, т. 3. – С. 161–166.
5. Данилевич М. В. Значення краєзнавчо-туристичної діяльності на етапі початкової підготовки спортсменів / М. В. Данилевич, В. Б. Амелін // Здоровий спосіб життя : матеріали III Міжрегіон. наук.- практ. конф. – Славути, 2003. – С. 6–7.
 6. Дутчак М. Особливості залучення різних груп населення до активного відпочинку в умовах міського парку [Електронний ресурс] / Мирослав Дутчак // Спортивна наука України. – 2015. - № 5. – С. 21–26.
 7. Іваніків Н. М. Туристичне краєзнавство як один із засібів здорового способу життя / Іваніків Н. М., Кухтій А. // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : [зб. наук. пр.]. – Київ, 2017. – Вип. 5К(86)17. – С. 134–136.
 8. Криштанович С. В. Вплив гірського туризму на сталий розвиток Карпатського регіону / Криштанович С. В. // молода спортивна наука України. : зб. тез доп. – Львів, 2017. – Вип. 21, т. 1.
 9. Криштанович С. Місце туризму в регіональних програмах соціально-економічного розвитку гірських територій / Світлана Криштанович // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання і спорту / за заг. ред. Євгена Приступи. – Львів, 2016. – Вип. 20, т. 3/4. – С. 92–97.
 10. Криштанович С. В. Рекреаційно-туристичний кластер як особливий системний механізм розвитку українських Карпат / Криштанович С. В. // Інтелект XXI. – 2016. – № 5. – С. 210–214.
 11. Криштанович С. Соціально-економічне значення сільського туризму для розвитку сільських територій України / С. Криштанович, Х. Барила // Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 11–12 травня 2017 року). – Львів, 2017. – С. 35–38.
 12. Криштанович С. В. Сучасні тенденції розвитку агротуризму в карпатському регіоні / Криштанович С. В., Глебова Ю. О. // Проблеми та перспективи розвитку економіки України в умовах глобалізації : матеріали Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. – Львів, 2017. – С. 16–18.
 13. Кухтій А. О. Базова географічна підготовка туриста : лекція / Кухтій А. О. – Львів, 2019. – 10 с.
 14. Кухтій А. О. Введення в краєзнавчо-туристичну діяльність. "Нормативно-правова база та кадрове забезпечення краєзнавчо-туристської діяльності" : лекція / Кухтій А. О. – Львів, 2018. – 12 с.
 15. Кухтій А. О. Зміст, форми та організація підготовки фахівців для сфери туризму у Львівському державному інституті фізичної культури / Кухтій А. О., Тимошенко Л. О. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків, 2006. – № 8. – С. 58–59.
 16. Кухтій А. О. Краєзнавчо-туристичні ресурси : лекція / Кухтій А. О. – Львів, 2018. – 12 с.
 17. Кухтій А. Рекреаційна діяльність в рамках програми соціально-економічного

- розвитку України / А. Кухтій, Р. Стефашко // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2006. – С. 19–21.
18. Кухтій А. О. Рекреаційно-туристичний комплекс в умовах транскордонного екологічного співробітництва Карпатського Єврорегіону / А. О. Кухтій, Б. Б. Уманців, Л. О. Тимошенко // Наукові вісті. – 2005. – №1(7). – С. 50–53.
 19. Кухтій А. Організація самодіяльної туристичної роботи у Карпатському регіоні / А. Кухтій, Н. Радик // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2004. – С. 44–45.
 20. Кухтій А. Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до діяльності у сфері адаптивного туризму / Андрій Кухтій, Костянтин Лабарткава, Світлана Кухтій // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали IX Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2014. – С. 326 – 329.
 21. Кухтій А. О. Термінологія професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства до діяльності у сфері адаптивного туризму / А. О. Кухтій // Актуальні проблеми фізичного виховання, спорту та туризму : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. – Запоріжжя, 2013. – С. 352 – 353.
 22. Кухтій А. Формування туристичних маршрутів з використанням сучасних інформаційних технологій / Андрій Кухтій, Світлана Кухтій // Проблеми та перспективи розвитку спортивно-технічних і прикладних видів спорту та екстремальної діяльності : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Львів, 2014. – С. 115 – 118.
 23. Оздоровчий туризм : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2017. – 21 с.
 24. Оленич І. Ландшафтне різноманіття Карпатського національного природного парку / Ірина Оленич // Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. – Львів, 2003. – Вип. 29. – С. 77–84.
 25. Оленич І. Рекреаційні лісові ресурси ландшафтів Карпатського національного природного парку / Ірина Оленич // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Географія : [зб. наук. пр.]. – Чернівці, 2018. – С. 115–119.
 26. Оленич І. Рекреаційно-туристичний потенціал ландшафтів Карпатського національного природного парку / Ірина Оленич // Науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Серія: Географічні науки. – Луцьк, 2018. – № 10(383). – С. 165–169.
 27. Оленич І. М. Еколого-географічні проблеми збереження і раціонального використання ґрунтового покриву Карпатського національного природного парку / Оленич І. М. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія : [зб. наук. пр.]. – Вінниця, 2018. – Вип. 30, № 3/4. – С. 112–118.
 28. Оленич І. М. Організаційні основи ГІС для ландшафтно-екологічного моніторингу гірських територій / Оленич І. М. // Ландшафт як інтегруюча концепція XXI сторіччя : зб. наук. пр. – Київ, 1999. – С. 348–350.
 29. Перій С. С. Геоінформаційні системи та їх використання для вирішення проблем туризму / Перій С. С., Кухтій А. О., Дзюбачик М. І. // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 9. – С. 7–9.
 30. Приступа Є. Н. Інтереси і потреби молоді у сфері проведення культурно-

- спортивних заходів / Є. Н. Приступа, Т. В. Палагнюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х., 1999. – № 1. – С. 4–6.
31. Приступа Є. Н. Формування національної свідомості засобами туристично-краєзнавчої роботи / Є. Н. Приступа, Г. М. Гуменюк // Ідея національного виховання в українській і психолого-педагогічній науці ХІХ–ХХ ст. : зб. наук. ст. Всеукр. наук.-практ. конф. – Коломия, 1997. – С. 200–202.
 32. Спортивний, спортивно-оздоровчий туризм : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2017. – 21 с.
 33. Уманців Б. Б. Використання досвіду Європейських країн у державному регулюванні розвитку туризму в Україні / Уманців Б. Б., Кухтій А. О., Островська Г // Туризм в Україні : сучасний стан та пріоритети розвитку. – Львів, 2005. – С. 105–111.
 34. Чеховська Л. Рекреаційно-туристичні ресурси України / Л. Чеховська, А. Кухтій // Фізична рекреація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Приступа Є. Н. [та ін.] ; за наук. ред. Є. Приступи. – Дрогобич : Коло, 2010. – Ч. 3, розд. 2. – С. 384–420.
 35. До проблеми фізкультурно-оздоровчої освіти студентів / Щур Лідія, Грибовська Ірина, Іваночко Вікторія, Музика Федір // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. пр. – Київ, 2014. – Вип. 11(52)14. – С. 149–153.
 36. Туризм як напрям спеціалізованої підготовки кадрів у вищих фізкультурних закладах освіти / О. М. Жданова, М. В. Данилевич, Л. Я. Чеховська, І. Б. Грибовська, А. О. Кухтій // Інформатизація рекреаційної та туристичної діяльності: перспективи культурного та економічного розвитку : пр. ІІ Міжнар. конгр. – Трускавець, 2003. – С. 162–165.
 37. Худоба В. Еколого-освітня діяльність регіонального ландшафтного парку «Равське Розточчя» / В. Худоба, Ю. Рудий // Природоохоронна територія як базова навчальна платформа Нової української школи : зб. ст. – Львів, 2019. – С. 58–61.
 38. Худоба В. Перспективи розвитку екологічного туризму у регіональному ландшафтному парку «Равське Розточчя» / В. Худоба // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туризму в регіонах України : матеріали ІV Всеукр. наук.-практ. конф. (18-19 жовтня 2019 р., м. Львів). – Львів, 2019. – С. 27–30.
 39. Худоба В. Сучасний стан та перспективи розвитку екологічного туризму в українських Карпатах (на прикладі Чорногірського масиву) / Володимир Худоба, Роман Кізима // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення : матеріали ХІ Міжнар. наук.-практ. конф. (10–11 травня 2018 року, м. Львів). – Львів, 2018. – С. 261–265.
 40. Чикайло Ю. Екологія : навч.-метод. посіб. для студ. напрямів підготовки 014.11 "Середня освіта (фізична культура)" та 017 "Фізична культура і спорт" денної та заоч. форм навчання / Юлія Чикайло, Володимир Худоба. – 2-ге вид., допов. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 80 с.
 41. Худоба В. Екологія : навч.-метод. посіб. / Володимир Худоба, Юлія Чикайло. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 92 с.
 42. Худоба В. В. Характеристика ресурсної бази екологічного туризму : лекція /

- Худоба В. В. - Львів, 2019. - 11 с.
43. Худоба В. В. Особливості розвитку екологічного туризму в Україні : лекція / Худоба В. В. - Львів, 2019. - 19 с.
44. Худоба В. В. Сутність та функції екотуризму : лекція / Худоба В. В., Лабарткава В. К. - Львів, 2019. - 29 с.
45. Tourist map of geospatial distribution of Rivne oblast in Ukraine as a means for activating tourist flows / Ivan Voloshyn, Pavlo Kucher, Andriy Kukhtiy, Yuliya Chykailo, Volodymyr Khudoba // Photogrammetry and remote sensing cartography and gis : proceedings of 18th international multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2018. – Albena, 2018. – Vol. 18, is. 2,3 : Informatics, geoinformatics and remote sensing. – P. 697–704.